

İşte Geldik Gidiyoruz / Şen Olasın Halep Şehri

“Kendimizinki hariç her acı, bize meşru ya da gülünçlük derecesinde anlaşılır görünür”
Emil M. Cioran / Çürümenin Kitabı

● ● Ülve Atasoy

16. ÜNİTE GENEL KÜLTÜR

İSLAM ÜLKELERİNE SEYAHAT / Şen Olasın Halep Şehri	51
TAVŞAN DELİĞİ / Kardeşlik	53
KAHRAMANLAR ARARKEN / İkinci Güneşi	55
MEDENİYETİMİZDEN YAPRAKLAR / Nezaket, Sembollerin Dili	57
RÖPORTAJ / Tarih, Ensar-Muhacir Kardeşliğinin Yanına Türkiye-Suriye Kardeşliğini de Yazacak	58
KAİNATI OKUMAK / Gökyüzündeki Altınlar	62
BULMACA	64

Maalesef kötü şeyler yakınımızda gerçekleşmediğinde etkisini derinden hissetmemiz de pek mümkün olmuyor. Oysa -bizim olsun veya olmasın- acının meşruiyet kazanışını reddetmenin hayati önem taşıdığı zamanlardayız. Bu yıl Halep’te yaşananlara milletimizin gösterdiği tepki, aslında “Hangi dağ efkârlıysa ordayız, perişan edilen her şey bizimdir” değişimimizdi. Bu zulme sessiz kalmamak elbette insanlığımızın gereği idi. Bununla beraber Halep’i bizim için özel kılan sebepler de vardı. Suriye’nin en büyük ikinci şehri olan Halep, Güney sınırımıza yaklaşık 60 km mesafede. Öyle ki Gaziantep’ten Halep’e doğru uzanan coğrafyada ne kültür ne iklim değişikliği meydana geliyor. Buna mukabil eskiden Halep denilince akla Antep gelirmiş, Antep denilince de Halep. Kemal Sunal’ın son filmi olan Propaganda’da, sınırların insan zihninin

ürünü olduğuna yapılan göndermeleri hatırlayalım. Köyün ortasından geçen dikenli telle birlikte iki ayrı devletin vatandaşları haline gelen köylülerin yaşadıkları zorluklar oldukça ironik bir biçimde gözler önüne serilmişti filmde. Bir bölge ya da coğrafyanın sizinle olan bağının, fiziki haritalardan ibaret olmadığını ve olamayacağını söylemek için sosyoloji bilmeye gerek yok.

Şehirden gelen savaş filmlerini aratmayacak görüntülerin ardından Halep’in tarihine dair küçük bir araştırma yaptık. İlk olarak 10 bin 500 yıllık mazisiyle dünyanın en eski kalelerinden biri olma unvanına sahip olan ve bir zamanlar şehre gelen herkesin uğrak yeri olan Halep Kalesi karşıladı bizi. Kale, son dönemde kentte yaşanan yıkımdan fazlaca etkilenmiş. Kuvvetlendirilmiş Orta Çağ sarayı olarak bilinen kale 1986’da

KARDEŞLİK ●● İrem Ertuğrul

*“Bavulları hiç sevmiyorum efendim. Çok hüznü şeyler. Hep geri dönüp gitmeyi hatırlatırlar.”
Dedemin İnsanları, 2011*

İnsanların farklılıklarını tahrik ederek birbirleriyle savaşacak öfkeyi yükleme stratejisine tarihin her döneminde rastlamak mümkündür. “Öteki”nin varlığının kabul edilmediği ve varoluşuna saygı duyulmadığı bir ortamda ne yazık ki insanca yaşanılmıyor. Gündeme binaen Halep ve mülteci meselesini masaya yatırdığımız bu sayıda film seçimimizi de bu doğrultuda yaptık.

HOTEL RWANDA / 2004

Film, 1994 yılında Afrika’da yaklaşık yüz gün içinde 800.000 Tutsi ve ılımlı Hutu’nun, aşırı uç Hutular tarafından öldürülmesini beyaz perdeye aktarıyor. Her ikisi de siyahî olan bu iki grubun neye göre ayrıştığı ise oldukça komik. Belçikalı sömür-

geciler bölge insanını daha ince burun yapısı ve daha açık ten rengine göre sınıflandırmış. Tutsilerin daha uzun ve zarif bir beden yapısına sahip olduğu iddia ediliyor. Tabii bu farklılıkları anlamak için insanların burun yapılarını ve tenlerini incelemeniz gerekiyor. Filmi izlerken bölge insanının dahi bu ayrımı yapamadığını, kimlik kartına göre katliam gerçekleştirdiğini görüyorsunuz.

Karısı Tutsi, kendisi Hutu olan otel müdürünün, katliamın gerçekleştiği sırada Tutsi ve Hutu mültecilerin otele sığınmasına müsaade edişi ve onları korumak için verdiği mücadele takdire şayan. Böyle bir canavarlığa dünyanın nasıl müdahale etmediğini sorguladığında, gazetecinin kendisine verdiği cevap ise günümüzde de durumun çok farklı olmadığını gösteriyor: “Bence insanlar bu görüntüleri gördüklerinde ‘aman Tanrım ne kadar korkunç’ diyecekler ve yemeklerini yemeye devam edecekler.” Bir eylemin soykırım olması için kaç insanın ölmesi gerektiği de film boyunca sorgulanıyor. Birleşmiş milletler askeri komutanı ile otel müdürü Paul arasında geçen diyaloglar ise batının ikiyüzlü tavrının ilanı mahiyetinde:

UNESCO tarafından Dünya Mirası Listesi’ne alınmıştı. Şimdilerde ise bir zamanlar çay içip keyifle şehrin manzarasını izleyebileceğiniz halinden çok uzakta, artık bir harabeyi andırıyor.

Şehrin ziyaretçisi bol, Emevî Camii (Büyük Halep Camii)’nin akıbeti de pek farklı değil. Selçuklu dönemine ait minareye, Memluk şaheseri külliyeyle sahip cami de savaşın başlamasıyla birlikte bombalanan yerlerden. Caminin paha biçilemeyen el yazmaları kayıp ve bu eserlerin bir gün hangi müzede karşımıza çıkacağına dair merakımızı ise, bölgede yaşanan acıya mukabil bir süre erteliyoruz.

Ortadoğu’nun en uzun kapalı çarşısı olma unvanına sahip olan Halep Kapalı Çarşısı’nın sokaklarının uzunluğu 10 km’yi buluyordu. 15. yüzyılda inşa edilen çarşı, günümüzde de şehrin en önemli merkezlerindendi. Şehirden gelen haber ve görüntüler, çarşının savaşla birlikte yangın ve bombalanmalardan nasibini aldığını gösteriyor.

XVI. yüzyılda Kanuni Sultan Süleyman dönemi vezirlerinden “Deli” lakabıyla meşhur Şam Beylerbeyi Hüsrev Paşa tarafından yaptırılan ve Halep’teki ilk büyük Osmanlı eseri olma özelliğini taşıyan, Mimar Sinan’ın da ilk eserlerinden biri olan Hüsrev Paşa Camii Halep çarşısının hemen yanı başında. Çarşının son durumu düşünüldüğünde caminin akıbeti hakkında pek de iyimser olamıyoruz.

Azerbaycan’da doğan, Hacı Bektaş-ı Veli’den etkilendiği ileri sürülen ve bölge Şiiliğinde Yedi Ulu Ozan’dan biri kabul edilen Seyyid Nesimi’nin türbesi de Halep’te bulunuyor. Bölgede yaşanan savaşın mezhepsel olduğu düşünüldüğünde türbenin zarar görmediğini ummaktan başka bir şey gelmiyor elimizden.

Her savaşta talana uğrayan Mezopotamya coğrafyası maalesef acılar yaşamaya devam ediyor. Binlerce yılın mirasını, medeniyetlerin beşiği olan bu topraklardan “dengeler adına!” kazımak akıl, iz’an ve vicdan sahibi hiçbir insanın kabul edebileceği bir durum değildir.

Şehrin geleceğine dair bir küçük temenni: Halep, ‘süt’ demektir. Rivayete göre Hazret-i İbrahim, ineğini burada sağıp fakirlere dağıttığı için bölgeye Halep denmiştir. Ne zaman bilmiyoruz ama ‘insan bu âlemde ümit ettiği müddetçe yaşar’ diyerek bir gün Halep sokaklarında İbrahim’lerin ziyaretçilere süt dağıttığını; barış, dostluk, kardeşlik ikliminin tekrar can bulduğunu hayal edelim, bunun için duaya duralım... Olur inşallah...

“Âşık Garip düştü yola,
Hızır yardımcısı ola
Gözüme göründü sıra,
Şen olasın Halep şehri”

- Tebrik ederim Albay küçük bir mucize başardınız.
 - Benim yüzüme tükürmelisin. Sen bir pisliksin. Senin bir pislik olduğunu düşünüyoruz Paul.
 - Siz kimsiniz efendim?
 - 'Batı'. Tüm güçlü devletler. Güvendiklerinin hepsi, Paul. Senin hayvan pisliği olduğunu düşünüyorlar. Değersizsiniz. Bu lanet olası otele sahip olabilirsin ama bir şey var. Sen bir siyahsın, zenci bile değilsin. Afrikalısın. Burada kalmayacaklar Paul. Bu kıyımı durdurmuyacaklar. Fransız ve Belçikalıların dönüp sizi almaları için yalvardın. Korkaklar Paul, bunu yapmayacaklar. Hiçbiri için Rwanda'nın bir oyluk değeri yok. İngiltere, Fransa, Amerika...

Batılıların bölgeyi terk etmesinin ardından, Paul oteldeki mültecileri kendi imkânlarıyla bir süre daha korur. Soykırım, Tutsilerin, Hutuları Kongo sınırına sürmesiyle 1994'te son bulur. Geride ise 1 milyona yakın ceset bırakılır. İnsanların ayırt dahi edemediği burun deliği genişliğinin, ten renginin tonunun soykırımı gerekçe olduğu bir dünyanın hikâyesi olan Otel Rwanda, bir filmin çok ötesinde, aslında 21. yüzyılın realitesi.

Rus yönetmen Andrei Tarkovsky ile noktayı koyalım: "Dünyada ne kadar fazla kötülük varsa, güzellik yaratmak için de o kadar sebebimiz var demektir."

MANDALİNALAR / 2013

Düşük bütçe ve az sayıda oyuncu ile nasıl bir başarıya ulaşılacağını gösteren film, Estonya ile Gürcistan ortak yapımı. Bir savaş filminin isminin "Mandalinalar" oluşu, ne kadar naif bir film izleyeceğinize dair ipucunu en başından veriyor aslında. Film, kan gölü ve gürültü temalı klasik savaş filmlerinin çok ötesinde bir yapım. Birçok erdemlin çatışma ve düşmanlığın ortasında yeşermesini gözler önüne sermesi açısından günümüz insanının tahammülsüzlüğünü de sorguluyor.

1992 yılında Gürcü-Abhaz Savaşı başlar, Ivo ve Margus dışındaki tüm Estonyalılar, atalarının ülkesi Estonya'ya göç ederler. Ivo, arazisinde çıkan çatışma sonucu biri Gürcü biri Çeçen birbirlerine düşman iki yaralı askeri evine alır ve iyileşinceye kadar onları misafir eder. Bu iki askerin aynı ev içerisinde birbirine olan düşmanlıkları, Ivo'nun gayretleriyle son bulur.

Algı yaratmak sinemanın temel işlevlerindedir. Filmdeki ölümün dil, din, renk ayırt etmediğini vurgulayan son diyalogun en can alıcı bölüm olduğunu söylesek abartı olmaz:

- Yani oğlunu Gürcüler mi öldürdü?
 - Evet, ama ne fark eder ki?
 - Nasıl yani? Oğlunun mezarının yanına bir Gürcü gömdün.
 - Ahmed, fark eder mi?
 - ....
 - Cevap ver!
 - Hayır, fark etmez.

İKİNDİ GÜNEŞİ

●● Asiye Çiner

"Şems-i asr idi, asrda şemsün,
 Zilli memdüd olur zamanı kasır."
 (Asrın güneşiydi; güneşin de ikinci vakti gibiydi.
 Gölgesi çok uzun; ancak, zamanı kısaydı.)
 Kemalpaşazâde

"Ak tolgalı beylerbeyi haykırdı: İlerle! Bir yaz günü geçtik Tuna'dan kabilelerle..."
 Yahya Kemal Beyatlı

Ta çocukluğumuzda okuduğumuz bu şiir, belki de onlarca tarih kitabının yapamadığını yapar; bizi bir zaman yolculuğuna çıkarır. Ne zaman bu şiiri okusam Osmanlı'nın Rumeli fetihlerinde bir akşamüstü, güneş batarken Tuna'dan ağır ağır geçen akıncılar geçer gözlerimin önünden.

Böyle zamanlarda geçmişin tozlu sayfalarında gezinirken, harfler hareketlenir, cümleler derinleşir ve tarihimizin en görkemli padişahlarından biri ile kar-

şılaşıyorum. Bu, Osmanlı padişahlarının dokuzuncusu, Fatih Sultan Mehmet'in torunu, Kanuni Sultan Süleyman'ın babası, zamanın İskender'i, Sahib-i kıran diye anılan, yönünü Batı'ya, Rumeli'ye değil Doğu'ya, "Yusuf'un tahtı" Mısır'a çeviren Yavuz Sultan Selim'den başkası değildir. Sadece sekiz yıl sürmüş saltanatı boyunca (1512-1520) Çaldıran, Mercidabık, Ridaniye gibi bütün meydan savaşlarını kazanmış; Osmanlılardan ilk İslam Halifesi, İslam Dünyası'nı birleştirmiş,

Nezaket, Sembollerin Dili

●● Elif Batman

Sokakta oynayan çocuklar neslinden biri olarak, hatırlarım: Sokakta oynamamızdan şikâyetçi iki komşumuz vardı. Biri, oyun alanımız toprak olduğu için balkonunun sık sık tozlanmasından şikâyetçiydi. Diğerinin derdi ise gece vardiyasında çalışan kocasının bizim gürültümüz yüzünden bir türlü dinlenememesiydi. İkisi de kızardı bize ama bir farkla: “üslup”

Özellikle kocası için sessizlik isteyen kadın, yerden göğe kadar haklı diyebilirsiniz. Ama o kadar öfkeyle kızardı ki bize, ona inat orada oynayabildiğimiz kadar oynardık. Diğer kadın balkona çıktığında ise mahcubiyet duyardık. Oynarken toz etmemeye çalıştık, nasıl olacaksa...

Çocukluk anılarımı gün yüzüne çıkartan şey, her yaş ve her kesimden insanıyla bu ülkede birlikte huzur içinde yaşamının nasıl olabileceği sorusuydu. Ve bu noktada toplumsal hayatın, birlikte kardeşçe yaşamının kurallarının, kesin çizgileri olan yazılı kurallar olmadığını bir kere daha hatırladım. Sevgi, şefkat, hürmet, nezaket gibi temellere dayanan birlikte yaşama kültürü, ancak bu kültürün yaşadığı ortamda kazanılabilir. Çocuğa kızmanın iki türlüsünü gören çocuk, birinden naz makamında bir sitem; diğerinden öfke ve şiddeti öğrenir. Oysa dünya, çocuklara şiddeti ve öfkeyi zaten fazlasıyla öğretiyor. Bizim günlük yaşamda sevgiyi, şefkati, nezaketi besleyecek örnek-

lere ihtiyacımız var. Ama ne yazık ki, bu kavramların içini doldurmaktan, gündelik hayatımızda uygulamalarını görmekten aciz kalabiliyoruz. Birbirimizden razı olduğumuz, gönül kırmayıp gönül yaptığımız, kardeşçe yaşadığımız bir toplumdaki bahsettiğimizde, bir ütopyadan bahsediyormuşuz hissine kapılıyoruz.

Toplumsal hayatımızda nezaket diliyle anlaşmanın mümkün oluşu, Osmanlı medeniyetinde pek çok örnekle ortaya konulmuştur. Mesela; “Hastamız var. Komşular, çocuklar, seyyar satıcılar... Lütfen sessiz olun!” manasına gelen pencere önündeki sarı çiçekler, ‘rahatsız etmeyin’ demenin en nazık biçimiydi. “Bu hanede genç kız var!” anlamına gelen kırmızı çiçekler ise edebe davet eden, aman kötü söz işitmesin kızımız diyen zarif bir ikazdı...

Bugün, trafik işaretlerinin dilini bile hayata geçiremediğimiz bir dünyada yaşamaya mecbur olduk. Sokakta oynayan çocuklar da, pencere önünde bizi nezaketle uyaran çiçekler de tarihimizin altın sayfaları arasında yeniden hayat bulmayı bekliyor.

Evler apartman, mahalleler, site oldu. Bugün bizim, bu hayatı inceliklerle süslememiz gerekiyor. Yayaya yol veren sürücüler, otobüste yer veren gençler, komşusuyla hasbihal eden dost insanlar, sokak hayvanlarına şefkat gösteren, her varlığa tebessüm eden güzel insanlar bugün, birlikte yaşamının inceliklerini yeniden inşa edecekler...

Her şey insan için çünkü. “İnsanların en hayırlısı, insanlara en faydalı olandır” bizim medeniyetimizin özüdür. Faydalı olana koşarken de düsturumuz: İmkânsız mümkün, mümkünü kolay, kolayı da zarif ve zevkli yapmaktır.

Mekke ve Medine'nin hizmetçisi olmayı kendisine en büyük rütbe saymış bir padişah Yavuz Sultan Selim. Öyle bir padişah ki Mercidabık Savaşı'nda “Eğer şehadet müyesser olursa ahirette saadet, bizim eğer düşmanı kahredersek dünyada devlet bizimdir” sözleriyle kararlılığına, sefere çıkarken onlarca kitabı yanında götürmesi, Halep Kalesi'ndeki kitapları saydırması, Kahire medreselerindeki kitapları toplaması ile ilim sevgisine hayran bırakmıştır.

Yavuz Sultan Selim'in hayatını okurken de yine bir zaman yolculuğuna çıkarım önce; Kudüs ziyaretinde onun isteği ile Hz. İshak, Hz. Yakub ve Hz. Yusuf'un makamlarında İdris-i Bitlisi ve Muhammed İsfehani'yi Kur'an okurlarken dinlerim. Sonra Mısır Seferi sırasında Sina Çölü'nde olurum ve yağmurdan -ki çöl şartlarında nadir olarak yağmıştır- sertleşen kumun üzerinde yürüyen bir yeniçerinin ayak sesini duyarım.

Yolculuğum devam eder, Mısır'da piramitlerin kim tarafından nasıl yapıldığını düşünüp; “Ne olaydı bir kimse ehli vukuftan olsa ki bu kubbelerin haberin künhun hakkı ile bilmiş olsa” diye sorular soran Sultan Selim'in temennisine ortak olurum. Nil nehrinin kaynağını merak ettiğinde “Kaynağı Habeş ülkesidir Sultanım” diye kendisine cevap veren âlimleri onaylarım.

Aslında sert mizacı ile ünlü bir padişah olmasına rağmen, Mısır Seferi dönüşü sırasında, hocası Kemalpaşazade'nin atının ayağından sıçrayan çamurun kaftanını kirletmesi üzerine: “Üzülme-yiniz, âlimlerin atının ayağından sıçrayan çamurlar, bizim için şereftir. Vasiyyet ediyorum, bu çamurlu kaftanım, ben vefât ettikten sonra kabrimin üzerine örtülsün” demesini hatırlayarak Osmanlı'nın niçin büyük bir medeniyet olduğunun şifrelerinden birini daha bulduğumu düşünürüm.

Dönüş yolculuğu sonrası bir süre İstanbul'da kalıp sonra özlediği Edirne'ye giden padişahın izini sürerim. Ölümünün ardından Kemalpaşazade'nin yazdığı mersiyede neden ikinci güneşine benzetildiğini anlarım. 50 yıllık bir ömür, sadece sekiz yıllık bir saltanat, bir daha asla hiç kimsenin dolduramayacağı bir hazine, babasından aldığı 2.375.000 km2 vatan toprağını yaklaşık olarak 4 milyon kilometre kare ekleyerek 6.557.000 km2'ye çıkaran bir fütihat...

İkinci güneşi gibi... Zamanı kısa, gölgesi uzun...

Türbesi, İstanbul'da Yavuz Selim Camii'nin avlusunda, Haliç'e nâzır bir tepededir. Kabrinin üzerindeki sandukanın başucunda vasiyeti üzere, büyük âlim Kemalpaşazade'nin (İbni Kemal) atının ayağından sıçrayan çamurlu kaftanı asılıdır.

Tarih, Ensar-Muhacir Kardeşliğinin Yanına Türkiye-Suriye Kardeşliğini de Yazacak

●● Nurullah Salcan

Suriye... İslam dünyasının son yıllarda kanayan yarası ve büyük imtihanı. Suriye’de ve son zamanlarda Halep’te yaşanan insanlık dramı herkesin malumu. Bu drama dünyanın büyük bir kısmı kayıtsız kalırken, insanlığını ve hamiyetperverliğini hala kaybetmemiş az sayıda ülke yardım eli uzattı. Lider ülkemiz kendine yakışanı yaparak bunların başında yer aldı. Müslüman toplumların umudu Türkiye, Suriyeli kardeşlerine kapılarını ardına kadar açmakla kalmadı, sıkıntılarını gidermek için büyük kampanyalar düzenledi. Suriye’den gelen kardeşlerinin gerek maddi gerek manevi tüm yaralarını sarmak için uğraştı, uğraşmaya da devam ediyor.

Suriye’de yaşananları birkaç satırla anlatmamız mümkün değil elbette. Biz acıların içinden, Halep’ten gelen bir kardeşimizin dilinden bazı gerçeklere dikkat çekmek istedik.

Bu kardeşimizin adı Muhammed Salih. Muhammed’in konuşmasından sonra sayfaları sığamayacak kadar ettiği tüm dualara “Âmin” diyor ve sizi Muhammed Salih’in anlattıklarıyla baş başa bırakıyorum.

Merhaba Muhammed Salih. Bize kendini kısaca tanıtır mısın?

Adım Muhammed Salih. Soyadım Bağbali. 22 yaşındayım. Suriye’den geliyorum. Mermer ustasıyım. Küçük yaşlarda başladığım mermer işini yapıyordum gelene kadar. Geldiğim için, Türkiye’de olduğum için çok mutluyum.

Bizler de size kucak açtığımız için biraz olsun vicdanen rahatız. Muhammed Salih. Bize Suriye’de yaşadıklarınızdan biraz bahsedermisiniz?

Ben Suriye’de iken mermer işinde çalışıyordum. Daha doğrusu ba-

bamın bir fabrikası vardı ve ben orada çalışıyordum. Küçük yaşlarda öğrendiğim mermer işini, babamın fabrikasında yapıyordum. Babam savaştan bir yıl önce vefat etti. Dolayısıyla ailenin geçim yükümlülüğü bana kaldı. Babamın ölümünden sonra ben fabrikada çalışmaya devam ettim. Tabii fabrikada çalışan başka insanlar da vardı. Bir süre sonra sokaklarda ufak tefek gösteriler yapılmaya ve müdahaleler yapılmaya başlandı. Gitgide yaygınlaşan gösteriler karşılıklı olmaya başladı ve savaşa dönüştü. Biz o sırada işimize devam ediyorduk. Günler bu şekilde geçerken yavaş yavaş Suriye’nin farklı yerlerinde bombalar patlamaya başladı. Bir süre sonra bombalar evlerin çatılarına, çarşı pazara, çocukların oyun alanlarına düşmeye başladı. İnsanlar ölüyordu. Çocuklar ölüyordu. Ve bunun sonu gelmek bilmiyordu. Muhalif askerler ile Esat askerleri arasındaki çatışmalar git gide yoğunlaştı.

Savaşın birinci yılı geride kalmıştı. Bir gün sabah işe giderken Esat’ın keskin nişancıları tarafından vuruldum. Yaram ağırmış. 7-8 ay kadar hastanede yattım. Taburcu olduktan sonra eve döndüğümde durumun daha da kötüleştiğini fark ettim. Esat askerlerinin insanlara zulmettiğini; ellerinde, avuçlarında ne varsa el koyduklarını gördüm. Bizim fabrikayı da işleyemez hale getirmiş ve fabrikadaki arabalara el koymuşlardı. Gün geçmiyordu ki bombalar patlamasın, insanlar ölmesin. Bombaların patlamadığı zamanlarda da insanlara çeşitli eziyetler ve zulümler ediyorlardı. Ellerinde ne varsa alıyorlardı. Zaten insanların yaşama hakkını ellerinden alan bu insanlardan da bundan başkası beklenemezdi. Küçük çocuklar ölüyordu her gün. Suçsuz, günahsız çocuklar

ölüyordu. Ölüyordu. Ne suçu vardı ki bebeklerin? Daha doğrusu hangimizin ne suçu vardı ki? Ama netice olarak onlar henüz bebek idi. Biz de mücadele ettik. Aç kaldığımız, uykusuz kaldığımız, çaresiz kaldığımız anlarımız çok oldu. Her an bu hayata veda etme hazırlığındaydık. Çünkü hiç ummadığımız anlarda başınıza bombalar yağabiliyordu. Suriye’de savaş başladığından beri bu durum böylece devam ediyor. Ve hatta zaman geçtikçe daha da ağırlaşıyordu durum. Sağlık hizmetleri zaten yetersiz kalıyordu. Çocukların eğitim-öğretimi bitmişti, durmuştu. Böylesi sıkıntılı dönemlerde en büyük umudumuz sadece Türkiye’den gelebilecek insani yardımlardı. Büyük bir umutla Türkiye’den kardeşlerimizin gönderdiği ve göndereceği yardımları bekliyorduk.

Türkiye demişken, bu süreçte Türkiye’den yana ne gibi yardımlarla karşılaştınız?

Türkiye ile ve Türk halkı ile iletişimimiz zayıftı. Ülkemizde bir diktatör rejimi söz konusu olduğundan dolayı dışarıyla çok bağlantımız yoktu. Belki televizyon vasıtasıyla Türkiye’yi birazcık tanıyorduk. Türk halkını da televizyondan ziyade bizim için yaptıkları fedakârlıklarla tanımıştık. Çünkü Suriye’de savaş başladığından beri yanımızda olduğunu hissettirdi Türkiyeli kardeşlerimiz. Yakın ilişkimiz, iletişimimiz maalesef yoktu. Ama onların o dostane tavırlarıyla bize maddi anlamda gönderdikleri yardımlar sayesinde ve manevi anlamda yanımızda olmaları bizi ayakta tutuyordu.

Peki, Türkiye’ye gelişiniz nasıl oldu?

Bu sıkıntılı süreç yıllarca sürdü. Bizim artık hayata dair herhangi bir umudumuz kalmamıştı. Yalnızdık.

Aslında yalnız değildik. Türkiye gerçek anlamda bizim için çırpınıyordu, bize yardım etmek için elinden geleni yapıyordu; ancak dediğim gibi rejimden dolayı iletişimimiz çok zayıftı. Elimiz kolumuz bağlıydı. Yani denebilir ki herkes artık başına gelecekleri baştan kabul etmişti. Türkiye de bize ulaşmak için çabalıyordu. Daha önce Türkiye'ye gelen Suriyeli kardeşlerimizle konuşuyorduk. Türkiye'de insanların kesinlikle onları yadırgamadığını, insanların ev kiralayıp onların konaklamalarını sağladıklarını, iş imkânı tanıdıklarını ve Suriyelilere olan bakış açılarının son derece güzel olduğunu söylüyorlardı. Biz de gelmek istiyorduk. "Ama nasıl olacak bu?" deyip yine umutsuzluklara kapılıyorduk. Aslına bakarsanız Suriye'den ayrılmak istemiyorduk hiçbirimiz ama maalesef her gün evlerimize bombalar düşüyordu, sokaklarda pazar yerlerinde insanların üzerine bombalar yağıyordu. Dolayısıyla mecburen Suriye'den ayrılma kararı aldık. Hazırlandık. Türkiye'nin bizi kabul edişi bir umut; bize ulaşmak, bize yardım etmek için çırpınması bir umut; ama zamanın sürekli insanların

ölmesiyle geçmesi de büyük bir umutsuzluktu. Ve nihayet Türkiye'nin çabaları sonuç verdi ve biz o ateşin içinden çıkıp Türkiye'ye doğru yola çıktık. Türkiyeli kardeşlerimiz bizi bekliyordu. Onlarla kucaklaşmak için sabırsızlanıyorduk. Toprağın yağmura kavuşmak için sabırsızlandığı gibi sabırsızlanıyorduk. Ve o ateş çemberinden kurtulup nihayet Türkiye'ye ulaştık. İnsanların hasret dolu gözlerle bizi karşılamaları zaten tarif edilecek gibi değil. Geldik. Türkiye'deyiz. Çok mutluyuz. Belki Ürdün'e, Lübnan'a veya daha başka yerlere de gidebilirdik; ancak oradan gelen haberler iç açıcı olmadığı için ve oradaki insanların bize karşı bakış açıları iyi olmadığı için oralara gitmedik.

Muhammed Salih, Türkiye-Suriye kardeşliğini anlatır mısın bize biraz?

Bu durum ikinci bir Ensar-Muhacir kardeşliği. Asırlar önce Peygamber Efendimiz (a.s.)'e ve sahabilerine Mekke'de yapılan zulüm karşısında Medine halkının onlara kucak açması gibi bugün Türkiye de bizim yaşadığımız zulüm karşısında bize kucak açtı. Şunu söylemek zannediyorum yanlış olmaz: İnsanlık yeni bir Ensar-Muhacir kardeşliğine şahitlik ediyor. Ve tarih Ensar-Muhacir kardeşliğinin yanına Türkiye-Suriye kardeşliğini de yazacak. Türkiye bizi muhacir olarak gördü, bizi din kardeşi olarak gördü ve bize evlerini, yurtlarını açtı ve ellerinde ne varsa bizimle paylaştı. Bizleri mağdur gördüler. Dolayısıyla yeri geldi yiyecek bir şey bulamadık ama imdadımıza yetiştiler. Herhangi bir yadırgama ile karşılaşmadık. Aksine onların yardımlarıyla ayakta durduk, onların yardımlarıyla hayatımızı devam

ettiriyoruz. Menfaatlerini, çıkarlarını ön plana çıkarmadan, menfaatleri için değil de bizim onların din kardeşi olduğumuz için bize bu güzel muameleyi yaptılar. Türkiye, Medine bilinci taşıyor. Türkiye, ümmet bilinci taşıyor. Bu bilinçle bize yardım eli uzattılar.

Avrupa'ya veya başka ülkelere giden kardeşlerimizle konuştuğumuzda onlardan gelen haberlerin pek iç açıcı olmadığını söyleyebiliriz. Oradaki insanların kardeşlerimize yani Suriyeli insanlara nasıl kötü davrandıklarını, nasıl yadırgadıklarını ve hiçbir şekilde yardım etmediklerini görüyoruz. Bu durum aslında Türkiye'nin Müslüman kimliğinin, ümmet bilincinin ve Osmanlı ruhunun hâlâ ileri düzeyde var olduğunun göstergesidir.

Ensar-Muhacir kardeşliği nasıl ki ortaya büyük bir medeniyet çıkardıysa, bu büyük medeniyetin mensupları olarak inşallah Türkiye-Suriye kardeşliği de bu medeniyeti daha ileri düzeylere taşıyacaktır. Biz bu anlamda Türkiye'ye çok dua ediyoruz. Biz aslında maddi anlamdan ziyade manevi anlamda bir yardıma ihtiyaç duyduk ve bunun da en güzel şekilde Türkiyeli kardeşlerimiz tarafından sağlandığını gördük. Diğer ülkelere giden kardeşlerimiz bırakın maddi anlamdaki ihtiyaçlarını gidermeyi, manevi anlamda da hiçbir şekilde beklentilerinin karşılıklarını bulamadılar. Biz bu anlamda Türkiye'ye minnettarız ve her zaman Türkiye'nin duacıyız. Dolayısıyla bu anlamda Türkiye'nin, Türk halkının gerek maddi anlamda ve gerekse manevi anlamda bizim yanımızda olduğunu bilmek bizi hayata bağladı, bizi

ayakta tuttu ve açıkça söylemek gerekirse bizi ayakta tutan tek şey de bu oldu. Yani Suriye'deki olayları gördükten sonra psikolojik olarak zaten büyük bir çöküntü yaşamıştık. Ve hayata dair herhangi bir umudumuz kalmamıştı. Hayata karşı bakış açımız tamamen olumsuz yöne doğru gidiyordu. Hayata dair tüm beklentilerimiz son bulmuştu. Ama Türkiye'nin bu Ensar duruşu, bize Muhacir muamelesi yapması, bizi yeniden hayata bağladı. Artık hayata daha güzel bakabiliyoruz. Yani düşünebiliyor musunuz? Hayata dair tüm umutlarımız bitmişken bu muamele karşısında çok kısa bir zamanda yeniden toparlandık ve bakış açımız bu kadar kısa sürede değişti. Artık geleceğe daha büyük bir umutla bakabiliyoruz. Artık yeryüzünde insanlığın ölmediğini, yeryüzünde hâlâ ve hâlâ güzelliklerin boy verebildiğini fark edebiliyoruz. Türkiye'nin bizi nasıl hayata bağladığını aslında saatlerce konuşsak bitiremeyiz. Atlattık bu günleri çok şükür. İyi ki Türkiye var.

Peki, Muhammed Salih son olarak Türkiyeli genç kardeşlerine neler söylemek istersin?

Çokça şükredin. Bu ruhu taşıdığınız için, böyle güçlü bir devlete, aziz bir millete ve adil devlet adamlarına, şefkatli ve merhametli yöneticilere sahip olduğunuz için çokça şükredin. Ve size bu ruhu bırakan öncülerinizi iyi okuyun. Onları iyi tanıyın. Yarınları inşa edecek olan sizlersiniz. Hepimizin bu sorumluluğun bilincinde olmamızı dilerim.

Gökyüzündeki Altınlar

●● Meltem Arat

Çoğumuz hayatımızda duymuşuzdur nötron yıldızlarını. Yani pulsarları... Yok, öyle karmaşık terimlerle kafamızı karıştırmayacağız. Maksadımız dinimizin ilk emri olan "OKU" ayetinden yola çıkarak kâinatı, oradan kendimizi okumak ve Yaradanımızı tanımak.

En güçlü teleskoplarla bile uçsuz bucaksız uzay boşluğunun çok küçük bir kısmını gözlemleyebiliyoruz. Gözlemlediğimiz kısım dahi toz ve gaz bulutlarıyla kaplı olduğundan, gözlem ufkunu ancak termal kamera prensipleriyle çalışan teleskoplar keşfedebilir. İşte bu uzak, çok uzak ufkularda yaşıyor pulsarlar. Çapları yalnızca 10`ar kilometre. Diğer gök cisimleri yanında minnacık kalıyorlar. Ancak pulsarların küçük cüsselerine devasa önem katan özellikleri çok başka... Haydi, çevirelim teleskobumuzu uzaklara, pulsarları yakından okuyalım...

AKIL ALMAZ BİR ÇEKİM GÜCÜ

Pulsarlar genellikle çift küreler halinde, birbirlerinin yörüngesinden çıkmazsınız yaşarlar. Birbiri etrafında dönen iki pulsarın çekim gücü o kadar fazla ki, yörüngelerinden bir milimetre dahi sapmadan, uzaya savrulmadan dönüyorlar.

Barındırdıkları madde ise; oldukça ilginç. Anlayabileceğimiz şekilde özetlersek; pulsar yıldızlarından bir çay kaşığı madde alabilseydik eğer, bu maddeyi taşımak için limanlarımızda her biri ellişer bin ton yük taşıyabilen elli adet gemiye ihtiyacımız olurdu. Güçlü maddelerle desteklenen köprülerimiz, pulsar maddesinden yapılmış bir saç teli kalınlığındaki direklerle rahatlıkla ayakta durabilirdi. Oldukça küçük hacimlerine karşın, maddesel olarak bu kadar yoğun ve güçlüler.

Işık yılları boyunca bu şekilde dönen pulsarlar, bir süre sonra birbirlerine yaklaşmaya başlıyorlar. Yani itme gücü, çekme gücüne dönüyor.

VE ALTIN...

İki yıldızın arasında 100 km`den az mesafe kaldığında, bünyelerinde ki yoğun nötron maddeler çarpışarak uzayda şimdiye kadar ölçülebilmiş en yüksek sıcaklık olan 1 trilyon santigrad dereceye ulaşıyorlar.

Yoğun kütleli iki pulsar korkunç bir ısıyla birbirlerine temas ettikleri zaman, iki yıldızın kütleleri reaksiyona girerek dev spiral kollar şeklinde uzaya dağılmaya başlıyor. Şimdi durun... Pulsarlar şaşırtıcı gösterileri-

ne başlıyorlar. Birbiriyle atomik reaksiyona giren yoğun kütle ve sıcaklıktaki spiral kolları, dünyanın en değerli madeni; güç ve ihtişamın simgesi olan altın oluyor. Altın nano zerrecikler halinde uzay boşluğuna, oradan da dünyamıza saçılıyor. Yaradanın şu zenginliğine de bakın. Başımızdan aşağı altın saçıyor!...

PULSARLARIN ÖLÜMÜ

Yüzyıllar boyunca altını oluşturmak için dönen pulsarlar; görevlerini tamamladıktan yani altını uzaya saçtıktan sonra maddelerini tüketmiş oluyorlar. Uzayda her maddesini tüketen yıldız gibi, kendi içlerine çökerek; bu kez de bir başka çekim gücüne sahip kara deliklere dönüşüyorlar. Evet, kendisinden ışığın dahi kaçamadığı için hep karanlık gözüküyor ve hangi boyutlara açıldığını bilemediğimiz şu karadelikler.

Pulsarlardan gördük ki, evrende herşey mükemmel bir düzen ve uyum içinde hareket ederek, belli bir amaç uğruna yaşıyor. Allah`ın KÜN (Ol...) emrine itaat ederek, kendisine verilen vazifeye koşuyor.

Hani başta dedik ya; kainatı okumak diye... Pulsarların hikayesini okuduk. Peki, pulsarların hikayesinin ardında, kainattan neyi okuduk maddeler halinde özetleyelim:

Pulsar yıldızları, Allah`ın nihayetsiz kudreti ve ilmi ile sonunda altına dönüştü.

Yani çarpışarak ölen pulsardan, en değerli maden olan altın çıktı. Pulsar ölümü sonrasında altın olarak tekrar doğmuş oldu.

"Ölüden diriyi O çıkarır, diriden ölüyü çıkaran da Odur. İşte Allah bu. O halde bunca delile rağmen nasıl olur da îmandan çevriliyorsunuz? (En-am Suresi-95. ayet)

Allah yıldızları uzay boşluğunda direksiz ve desteksiz ayakta tutmaktadır. Bu da O`nun kudretine bir delildir.

Şüphesiz Allah`ın gücü her şeye hakkıyla yeter." (Bakara Suresi-259.ayet)

Peki, Allah tüm bu fiilleri nasıl yapar? İşte ayette de denildiği gibi, hiç zorlanmadan ve hiçbir yardımcıya ihtiyaç duymadan yapar.

Onun kürsüsü bütün gökleri ve yeri kaplayıp kuşatmıştır. (O, göklere, yere, bütün evrene hükmetmektedir.) Gökleri ve yeri koruyup gözetmek ona güç gelmez. O, yücedir, büyüktür. (Bakara Suresi-255. ayet)

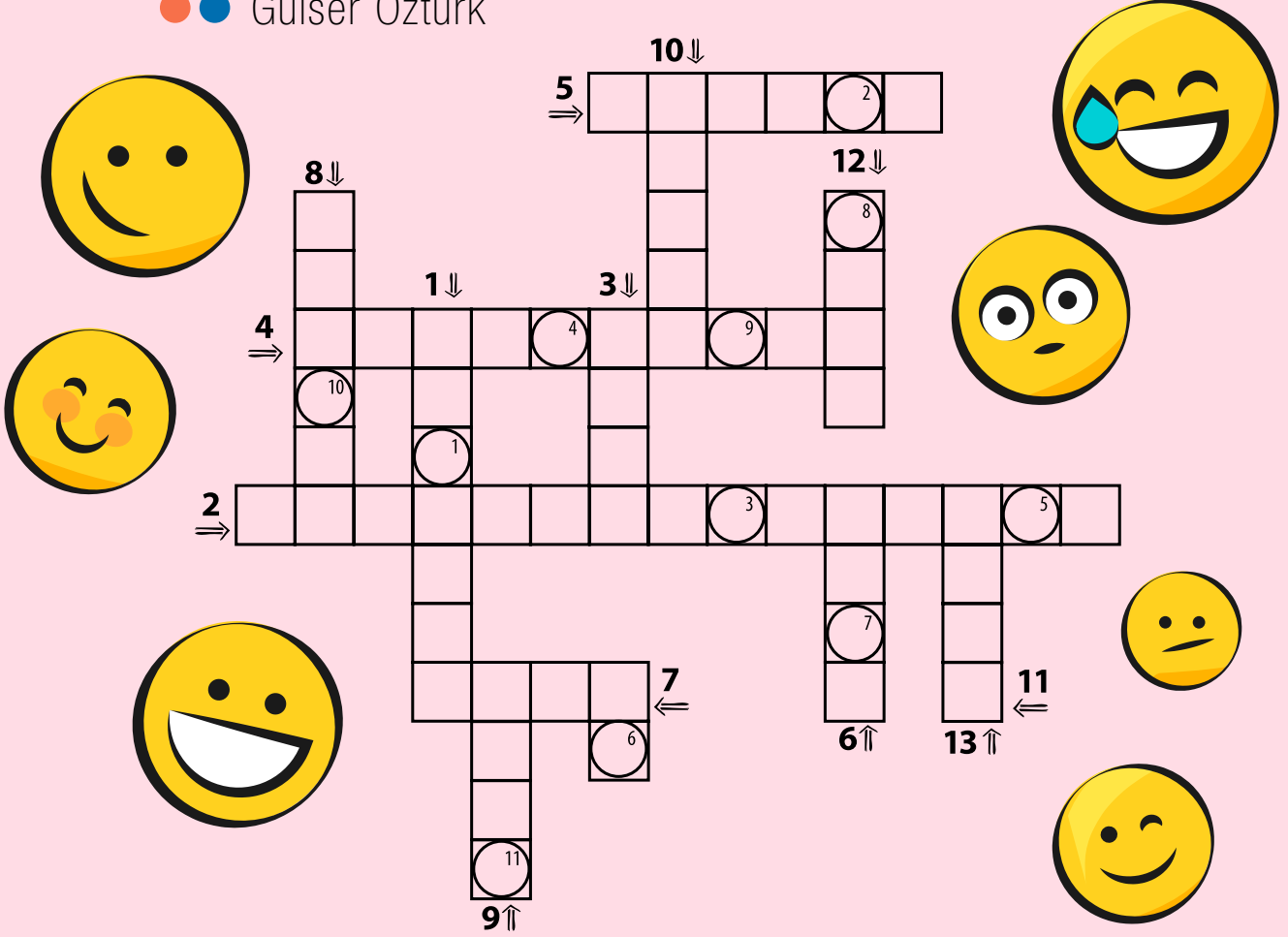
Allah, yedi kat göğü ve yerden bir o kadarını yaratandır. Emirler bunlar arasından inip durmaktadır ki, böylece Allah`ın her şeye kadir olduğunu ve her şeyi ilmiyle kuşattığını bilesiniz. (Talak Suresi-12.ayet) Peki ya altın? Ülkelerin ekonomisini ayakta tutan, kendisinden gözlerimizi alamadığımız altın madeni... Yeryüzünde hiç altın olmasaydı onu nereden bulup çıkarırdık? Sonsuz kudret sahibi olan Allah, yarattıklarının tüm ihtiyaçlarını karşılayandır.

"Üzerinde gezin ve Allah`ın verdiği rızıktan yiyin diye, yeryüzünü sizin emrinize veren O`dur." (Mülk Suresi-15.ayet)

Bu sayımızda nötron yıldızlarını kendimize dürbün yaparak uzakları yakınlaştırdık. Kainatı okumaya çalıştık. Bir başka uzak yolculuğumuzda görüşmek üzere... Hoşçakalın.

ÇENGEL BULMACA

●● Gülser Öztürk

SORULAR

- 1) İlk vahyin indirildiği hicri ay
- 2) Rasulullah(as)'ın ilk vahiy sonrası, onları anlattığı alim kişi
- 3) İlk Müslümanlardan ,Peygamberimiz (as)'in çocukluk arkadaşı (Hz....)
- 4) Müslümanların gizli davet döneminde toplandıkları ev
- 5) Peygamberimiz (a.s)'in, torunu Hz. Hüseyin (ra)'den devam eden nesline verilen isim
- 6) Allah (cc)'in simgesi olan çiçek
- 7) Allah (cc)'in en büyük kalbî nimeti
- 8) Peygamberimiz (a.s)'in ,Allah(cc)'in kabul edeceği bir saate rastlaması halinde üzüleceğimizi bildirdiği dua türü
- 9) Dinimizde insanlar arası üstünlüğün tek ölçüsü
- 10) Mekke'den hicret eden Müslümanlara yardım eden Medineli Müslümanlara verilen isim
- 11) 2006 "İslam Kültür Başkenti" unvanı verilen şehir
- 12) Hadislerde içerisinde icabet saatinin olduğu bildirilen gün
- 13) Müminin, kötülükleri önemsiz görmesini engelleyen duygu

1 Ü 2 3 4 5 6

7 8 9

9 7 6 0 Ş 1 2 6 4 5 6

Hucurat Suresi, 10

Cevap anaharı: 1)Ramazan 2)Varaka bin Nevfel 3)Ebu Bekir 4)Darul Erkam 5)Seyyid 6) Lale 7)İman 8)Beddua 9)Takva 10)Ensar 11) Halep 12)Cuma 13)Havf